

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, vtrum peccata distinguantur specie secundum obiecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ut informans illud. Et propterea doctores, peccati nomine saepe utuntur ad significandum illam adiacentem privationem, sicut utuntur etiam nomine beatitudinis ad significandum summam delectationem. Declaro regula. Quod peccatum sit unum per se, hoc patet, quod absolute distincti distinguuntur specificiter conueniunt: haec enim deo pro accidens non quaruntur. Quod uero sit contrarium uirtuti, ex hoc patet, quod aliter non saluatur distinctio specifica peccatorum: declaratur sequela in peccatis extremis contrariis inter se, & hinc uirtuti. Si enim peccatum in temperantia, & peccatum in insensibilitatis sunt formaliter inordinationes priuationis, cum priuationes, ut ipsemet Scotus in proposito faceret, distinguuntur specie secundum oppositos actus, oportet quod peccata ista sint eiusdem speciei specialissimi, quia opposita rectitudo, qua priuant, est unius speciei specialissimi, scilicet rectitudinis temperantiae, uel temperantialis. Et simile est iudicium de uitiis & peccatis oppositis a libris uirtutibus moralibus medius inter duas malicias, consequens hoc est contra ueritatem, & Aristoteli in Ethicis &c. ergo peccatum non est priuatio essentialiter, sed contrarium: & specifica distinctio eorum est ex contrariis obiectis in esse morali, & non ex priuationibus inordinationis & auersionis, ut quoniam haec ratio sumpta ex parte distincti speciei peccatorum conueniunt utique, scilicet distinctionem peccatorum ex parte conuersionis, & significatum formale peccati: quoniam distinctiua specificae per se sunt diuersificatiua rationis formalis, eius quod distinguuntur: ideo sola pro non sufficiunt.

¶ 2. Pret. Malum cum sit priuatio, distinguitur specie secundum diuersas species oppositorum: sed peccatum est quoddam malum in genere humanorum actuum, ergo peccata magis distinguuntur specie secundum opposita, quam secundum obiecta.

¶ 3. Pret. Si peccata specie differant secundum obiecta, impossibile esset idem peccatum specie circa diuersa obiecta inueniri: sed inueniuntur aliqua huiusmodi peccata. Nam superbia est in rebus spiritualibus, & in corporalibus, ut * Gregor. dicit in libr. 34. Moral. Auidia etiam est circa diuersa genera rerum, ergo peccata non distinguuntur specie secundum obiecta.

SED CONTRA est, quod peccatum est dictum, uel factum, uel concupitum contra legem Dei: sed dicta, uel facta, uel concupita distinguuntur specie secundum diuersa obiecta: quia actus per obiecta distinguuntur, ut supra dictum est. * ergo et peccata secundum obiecta specie distinguuntur.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * ad rationem peccati duo concurrunt, scilicet actus uoluntarius, & inordinatio eius, quae est per recessum a lege Dei. Horum autem duorum unum per se comparatur ad peccantem, qui intendit talem actum uoluntarium, exercere in tali materia: aliud autem, scilicet inordinatio actus, per accidens se habet ad intentionem peccantis. Nullus enim intendens ad malum operatur, ut Dio. * dicit 40. cap. de di. no. Manifestum est autem

Adum se totum, & ambas eius partes, scilicet contrariam, & priuatiuam, in tantum habet rationem peccati, in quantum est a peccante. In temperantia enim neque contraria est rationi, neque priuatio rectitudinem rationis, nisi ut est a peccante: non enim est peccatum nisi peccantis. Et usque adeo est uerum hoc, quod si nullus peccantis esset, peccatum non esset, unde in temperantia contrarie in ordine ad Deum, a quo est, non est peccatum, & inordinate concomitans non concomitatur ipsam, nisi quatenus est a peccante. Loqui ergo de peccato ut est a peccante, & de peccato secundum se, idem est, quia secundum se sumptum claudit in sua ratione esse a peccante, sic quod ex hoc sortitur peccati rationem, & quoniam peccatum est a peccante, ex hoc quod eius uoluntate est uoluntarium, quod per intentionem quae est respectu finis, quod est proprium obiectum uoluntatis, ex primitiue, consequens est quod peccatum in ordine ad peccantem, & ad intentionem peccantis, & ut uoluntarium, & secundum se, idem sint. Et processus littera ex hoc, quod peccatum ut peccatum, est uoluntarium uoluntate peccantis, inferens quod specificiter distingui debet secundum differentias uoluntarii per se, & non uoluntarii per accidens, est processus optimus a simpliciter ad simpliciter, & non a secundum quid ad simpliciter. Fuisse autem a se quod ad simpliciter, immo ab accidente ad substantiam, arguere ad inordinationem, quia illa est peccatum in quantum uoluntaria, & quia est non uoluntaria nisi per accidens, non est peccatum nisi per accidens, per actum scilicet contrarium quem committitur ut est a peccante. Et ex his patet, quod si etiam produceretur a specie intentionis peccantis ad speciem peccati, non esset error, quoniam intentio peccantis ut sic, peccatum est, & inordinata contrarie & priuatiue, sicut cetera peccata.

tem, quod unumquodque consequitur speciem secundum illud quod est per se, non autem secundum id quod est per accidens: quia ea quae sunt per accidens, sunt extra rationem speciei. & ideo peccata specie distinguuntur ex parte actuum uoluntariorum magis, quam ex parte inordinationis in peccato existentis. Actus autem uoluntarij distinguuntur specie secundum obiecta, ut in superioribus * ostensum est: unde sequitur, quod peccata proprie distinguuntur specie secundum obiecta.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod finis principaliter habet rationem boni: & ideo comparatur ad actum uoluntatis, qui est primordialis in omni peccato sicut obiectum, unde in idem redit, quod peccata differant secundum obiecta, uel secundum fines.

AD SECUNDUM dicendum, quod peccatum non est pura priuatio, sed est actus debito ordine priuatus: & ideo peccata magis distinguuntur specie secundum obiecta actuum, quam secundum opposita, quoniam etiam si distinguuntur secundum oppositas uirtutes, in idem rediret: uirtutes enim distinguuntur specie secundum obiecta, ut supra dictum est.

AD TERTIUM dicendum, quod nihil prohibet in diuersis rebus specie, uel genere differentibus, inueniri unam formalem rationem obiecti, a qua peccatum speciem recipit: & hoc modo superbia circa diuersas res excellentiam quaerit: auidia uero abundantiam eorum quae usui humano accommodantur.

¶ In eodem. 1. ar. 72. q. in responsione ad secundum, dubium occurrat ex eo quod auctor dicit, quod si peccata distinguuntur secundum oppositas uirtutes, in idem rediret. s. q. distinguuntur secundum obiecta, hoc enim repugnat nunc dictis, scilicet quod si distinguuntur secundum oppositas uirtutes, non possent haberi distinctio specifica peccatorum, sed multa peccata distincta specie essent eiusdem speciei.

¶ Ad hoc dicitur, quod intentio auctoris est, quod in idem rediret quod ad hoc, quod distinguuntur per obiecta, quia uirtutes distinguuntur per obiecta: sed non in idem rediret, quod ad hoc, quod haberentur distinctiua propria usque ad species specialissimas uirtutum & peccatorum: sicut etiam non rediret in idem quod ad hoc, quod haberent proprie species, nam priuationes specificae non sunt proprie species, sed priuationes specierum. unde nihil obstant uerba hic auctoris determinationi facta. Et ex hoc articulo nota regulam, quod si quod concurrat per accidens, quoniam necessario, non dat speciem peccato.

D. 347. 785.

q. 18. art. 2. 992.

D. 987.

q. 60. ar. 5.

¶ Super